...ler. Teol. 3324

...enta Miłosierdzia Bogarodzicy
Maryey nad Bractwem Szkaplerza

Miłośierdzie BOGARODZICE MARYEY

Nád Bráctwem Szkáplerzá S. pokazáne w Szydłowcu ná Kazániu,

Przy Vroczystośći Szkáplerskiey 16. Iulii, Anno Domini, 1650.

Przez

X. JACYNTHA PRZETOCKIEGO, Dźiekaná Rádomskiego, Plebaná Wysockiego.

W KRAKOWIE, W Drukárni Fránćiszká Cezárego / J. K. M. Typog.

Perilluſtri & Adm. Rn̄do Domino,

D. J V S T O SŁOWIKOWSKI,

I. V. D. Archidiacono Zauichoſteń. Canonico & Archipresbytero Cracou. Cauſarum Illuſtriſſ: Principis Epiſcopi Crac. Generali Auditori, necnon S.R.M. Secretario.

HVmanæ famæ, Perilluſtris ac Adm. Rn̄de Dn̄e, nominumq́ immortalitatem, inſculpant alij Obeliſcorum, Pyramidum, Coloſſorum, Statuarumq́ ſaxis, atq́ ſilicibus: ego iuſti Nominis Tui æternitatem, miſericordi Cælorum terrarumq́ Reginæ inſcribo. Prædura ſaxa, in tenuem abeunt aliquando arenam, ferrumq́ ipſum molli lenteſcit imbre. MARIÆ miſericordia, quia Virgo æterna, æuiternum mihi Marmor, illimes virtutum, & ſine nube, obeliſq́ Cenſorum notas cælo, certò coronandas, inferens. Viues, ô IVSTE iuſtiſſime, in ore hominum, quoad Homo viuat. Mori enim quî poteſt, qui beatæ per manus optimæ Matris quottidiè litat felicitati, totamq́ adeò, Heſpero obſequente, ciuitatis conuocat pietatem excelſo; vt Doctor, docens omnes exemplo: Non timere, ſed optare mortem: qui priſtinam Cleri, verus vel ex hoc Archipresbyter, maieſtatem, à deiectâ vindicans abiectione, in veram vitæ

perfectæ honestatem perurget; atq; decorem domus Dei, & Sponsæ Christi ordinatum nitorem, adusq; amorem omnium, & reuerentiam sublimat: & qui non Auditor tantùm legis Christi est, sed & Factor IVSTVS. *Viues, & in sanctis mentium beatarum mentibus, quas verè Iustus, si non absolutissima superare virtute, certè suppar illis esse, vt sublimi scientiá, ita tremendo satagis officio. Ne mihi tu Diuine Psaltes oscula Iustitiæ, & Misericordiæ, ad illicia repetas amorum, en ecce sponte sua* IVSTO *copulatur misericordia; beato certè nexu, quia hic simul & Christus, cum Maria, & Petrus, vno tenentur vinculo.* Ite *liuores procul! Viuit* IVSTVS *Domino secundùm iustitiam eius, & psallit nomini Domini altissimi. Abite obliuiones! permulta* IVSTI, *in Ecclesia Dei merita, iam dignissimè optimo præludio coronauit tiara, cui & ipsa obsequitur Memoria.* Ergo *Illustris & Adm. Reuerende Dñe, viue incolumis diu, Sponsæ Christi ornamentum, Cleri maiestas, & exemplar, litteratorumq; omnium fautor colendissime: Viue, inquam, Deo, Ecclesiæ, Academiæ, Bonis omnibus, & mihi.*

Perillustris ac Adm̃. Rñdæ Dominationis Tuæ

Obsequiosissimus

Franciscus Iosephus Cæsari,
Stud: Eloqu.

KAZANIE.

Misereor super turbam, quia ecce iam triduo sustinent me, nec habent, quod manducent. *Marci 8.*

MIłośierdźie Chrystusá Páná / zglodzonym przez trzy dni czterom Tyśiącom ludźi pokazáne / dálo mi S. M. okázyą / y máteryą mowić o miłośierdźiu Pánny Przenaświetszey; ktore nie iákiey pewney liczbie ludu / ále wszytkiemu świátu / á wprzod służebnikom swoim / Bráctwo Szkáplerzá ś. trzymáiącym / zwykłá záwsze czynić / nie tylko zá żywotá / ále y po śmierći. Bo ná coż inszey máteryey po kśiegách z vprzykrzeniem szukáć / kiedy te dosyć obfita / y vroczystośći dźiśieyszey Szkáplerskiey pieknie służąca / tá oto Niedźielna Ewángelia podawa: Dulciùs ex ipso fonte bibuntur aquæ; wedle Poety / smácznieysza wodá z sámey krynice / á niż gdy iąkto po rozćiekłych rożnie potokách czerpa / á często pomącona. Dawid ś. miał táką śiłe od Bogá / że strászne Lwy y Niedźwiedźie / iáko mdłe gąśietá porywał / y duśił: Pascebat seruus tuus patris sui gregem, & veniebat Leo, vel Vrsus; & tollebat arietem de medio gregis; & persequebatur eos: & percutiebam, eruebamque de ore eorum: & illi consurgebant aduersum me; & apprehendebam mentum eorũ, & suffocabam, interficiebamque eos. Tenże Dawid / choć był máły chłopek / puer es, hic autem vir bellator ab adolescentiâ suâ, miał tákie serce / y szcześćie / że sie ná ono wielkie chłopowsko / to iest / ná onego strásznego Goliathá / ktorego Hieronym ś. názwał Turris carnea, oburzył / y ná poiedynku szcześliwie obáliwszy / własnymże iego mieczem głowe mu vćiał / & abstulit opprobrium ex Israel. Náostátek miał tenże Dawid tákową

Dominica 6. post Pẽtecost.

1. Reg. 17.

1. Reg. 17.

godność

godność / że okrom tytułow Krolewskich / ktore pospolicie sukcessya / miecz y ludzie rozdawáią / sámo niebo dáło mu tytuł tákowy: Vir secundùm cor Dei; Mąż wedle phántázyey y sercá Bożego; á iednák o tych wysokich łáskách Páńskich milczy Dawid / á o sámym tylko Miłosierdziu mowi: Misericordia tua ante oculos meos est: Pánie moy / bądź śpie / bądź chodzę / bądź v stołu śiedzę / bądź suppliki odbieram / bądź ná sądách záśiadam / bądź insze Krolewskie zabáwy rozpoczynam / Miłośierdzie twoie święte w oczách mi záwsze stoi; przeto poki żyw będę / nie insza máterya / do wychwalánia Máiestatu twego ś. moiá będźie / tylko Miłośierdźie twoie. Misericordias Domini in æternum cantabo. Chcećie wiedźieć co zá przyczyná tego / że ten Krol ś. vpodobał sobie te sáme máterya mowić / y śpiewáć o Miłośierdziu Páńskim? Tá przyczyná: że mu Bog wszechmogący przez Proroká przyobiecał / iż z naśienia / y ze krwie iego / miał się národźić prawdźiwy Messyasz / y Odkupiciel świátá: Suscitabo semen tuum post te, quod egredietur de vtero tuo; & firmabo regnum eius. Wzbudzę plemie twoie po tobie / ktore wynidźie z żywotá twego / y vtwierdzę Krolestwo iego / á vtwierdzę ná wieki: Regnum tuum vsque in æternum ante faciem tuam, & thronus tuus erit firmus iugiter. Niesłychane od wiekow miłośierdźie / człowiekowi grzesznemu / zostáć pokrewnym Syná Bożego wedle ćiáłá! Przeto słusznie Dawidowi tákowe miłośierdźie Páńskie stało w oczách záwsze we dnie y w nocy.

Psal. 25.
Psal. 88.
2. Reg. 7. ℣. 12.
℣. 16.

A mnie grzesznemu / o Pánno Przenaświetsza / miłośierdźie twoie / ktore co moment prawie pokázuiesz służebnikom twoim / w oczách záwsze iest; dla tegoż y ia / Misericordias tuas in æternum cantabo! Niechcę dźiś / y záwsze / inszey máteryey Kazánia mego / tylko mowić o Miłośierdziu twoim. Przeto pokażę Łáskom Wászym / że tákie iest właśnie miłośierne oko Naświetszey Pánny nád Bráctwem Szkáplerzá ś. iákie było miłośierne oko Jezusá P. nád czteromá Tyśiącámi ludu głodnego. Co powiem / powiem ná część twoie o Pánno Przenaśw: !

Jáki Oćiec y Mátká bywáią / táki pospolićie syn / ábo corká bywa. Nie vrodźi Sowá Sokolá: Kokosz Orlá. Jáko iábłko

ábo

ábo gruszká doyźrzáła / vrwawszy się od gáłązki swoiey / nie dáleko drzewá swego pada: Co wyráźił wierszem iednym Poetá: Nō procul à proprio stipite poma cadunt. Ták dźiatki od swoich Rodźicow / y w postáci / y w obyczáiách / y w áffektách nie dáleko chodzą. Ale też / iáki wiec Mistrz bywa / táki discypul; iáki Gospodarz/táka czeladká: iáki Pan/táki Dwor wszytek. W Mużzyńskiey źiemi / co Krol czyni / to wszyscy Dworzánie iego czynić zwykli. Ma Krol głowę związáną/że ná nie boleie; wszytek Dwor iego z związáną głową chodźi: nośi Krol rękę ná kitayce dla iákiey bolączki / ábo descensu; wszyscy Dworzánie noszą rece ná rcznikách; náchrámuie Krol / y z plastrámi chodźi; chramią wszyscy / y choć dobrze zdrowi / vboliwáią; pokázuiąc / że dolente Rege, non decet sanos apparere ciues. Z nátury swoiey przedwieczney/Oćiec niebieski/Bog Tworcá nász/iest miłośierny: Pater vester misericors est. MátkáNaświetsza Zbáwićielá nászego tákże miłośierna. Tákowy dobrydźien/y dobrànoc/powiádáiey Kośćioł ś. ná káżdy dźień: Salue Regina, Mater misericordiæ. Syn iey naświętszy P. Jezus tákże miłośierny: Misereor super turbam. Zgołá iáki Oćiec y Mátká/ táki też syn ábo corká pospolićie bywa: Nec imbellem feroces, progenerant aquilæ columbam. PowiádaAmbroży ś. żePan Chrystus/przyrodźił się był twarzą do Mátki swey Naświetszey / ták dálece / że twarz iego święta / z twarzą Mátki Błogosłáwioney iák iedná twarz byłá. Nabárźiey iednák przyrodźił się był P. Jezus oczymá do Mátki swey Naświetszey. Jákież były oczy Naświetszey Pánny? Miłośierne: Illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte, prośi świát vtrapiony / z dusze prágnący widźieć Jezusá Zbáwićielá swego. Oczy tákże Chrystusá Páná / tákież własnie iáko v Mátki / miłośierne bárzo: Misereor super turbam. Christophorus Columbus, bedąc ná wyspie / ktora zowią Hispaniola, wrzućił w źiemię garść ieczmienia in principio Februarij, á z oney garśći / náżął 30. Martij sto snopow / kłos káżdy był ná łokieć / á w kłośie było źiarn dwá tyśiącá / cudowny vrodzay ták predko; y z ták máley trochy ieczmienia! Cudownieysze dáleko y obfitsze iest miłośierdźie Pánny Przenaświetszey. Słuchaycie:

In theatro vitæ hum.

Luc: 6.

Marc:

Horat.

In descri. America.

 Służy

Służy kto Naświętszey Pánnie/ w Bráctwie/ ná przykład Szkáplerzá ś. to iest: wpiße sie do Bráctwá/ nośi Szkáplerz ná sobie/ nie ie mięsá we Srzodę/ słucha Mßy ś. idzie ná Ofiárę/ da wedle przepomożenia iálmużnę/ spowiáda sie pewnych czásow/ przystępuie do stołu Bożego/ y inne powinności Bráckie Szkáplerskie odpráwuie: garzteczká to máluchna ziarn; ktore Brát ábo Siostrá wrzuca/ in terram viuentium, Pánnę Przenaświętßą: ále pátrzćie/ iák stokrotny káżdemu/ zá te ziarnká/ dawa vrodzay miłośierna Bogárodzicá Márya. Poráchuyćie naprzod/ iák wiele rázy do roku/ ten ktory iest w Bráctwie/ może dostáć Odpustow látámi pewnymi pomierzonych: iák wiele Odpustow zupełnych: iák wiele tákowych Odpustow/ ktore in formâ Iubilei, kośćielny skarb ludziom pobożnym vżycza: iák wiele rázy/ może káżdy dostąpić participationem meritorum; nie tylko z spolbráći swoich/ ále też y ludźi Zakonnych/ ktorzy in durâ sensuum mortificatione w Klasztorách żyią: iák wiele/ á máłą rzeczą/ może z Czyscá wybáwić duß rożnych/ á naprzod swoie duße/ gdy ßczęśliwą po śmierći iego Sobotá przyidźie. Rodzáyna ziemiá Błogosłáwiona Pánná/ stokrotną kopę vbłogosłáwienia zá iedno ziárno Cnoty oddawa; á nie dziw/ bo tá Ziemiá/ iest Terra Sancta, y owßem Ziemiá táka/ ktora áni poorána/ áni záśianá rodźi. Nie postał ná tey Ziemi pług grzechu pierworodnego/ nie było żadne naśienie męskie wrzucone w te Ziemię/ á iednák áni poorána/ áni záśiana tá Ziemiá/ vrodziłá Frumentum electorum, Iezuśá Chrystusá Zbáwićielá náßego/ ktory z tey błogosłáwioney Ziemie/ procedens homo sine semine, largitus est nobis suam Deitatem, á vrodźiłá to święte zboże/ ktorym sie Wybráni Páńscy karmić będą ná wieki/ dla tego słowká; Misereor, że iey było żal świátá wßytkiego/ ktory wielki głod ćierpiał triduo, trzy dni. Pierwßy dźień był/ Lex Naturæ; drugi dźień/ Lex Scripta; trzeći dźień/ Lex Gratiæ inchoatæ. O iák często y głośno/ káżdego z tych trzech pomienionych dni/ záraz od początku świátá wołáli Pátryárchowie/ y Prorocy śś. ná twárde niebiosá/ áby im ten Chleb Anyelski spuśćieły: Rorate cæli de super, & nubes pluant iustum! o iák nabożnie Krolowie śś. nie

In Bull: Pontif. & Priuil.

mogąc

mogąc dłużey głodu znośić / prośili iedni mowiąc: Veni ad liberandum nos, in brachio extento. Drudzy: Veni ad liberandum nos, iam noli tardare. Inśy: Veni, & illumina ſedentes in tenebris. & vmbrâ mortis; á wßyſcy inśi oni Więźniowie / ręce ſwe wnoßąc do niebá / żáłośnie powtarzáli: Veni, veni ad ſaluandum nos, Domine Deus noſter! o z iáką pilnośćią Jádam z Jewą / y inßy Oycowie śś. w otchłániách piekielnych zámknieći / pytáli káżdego / ktory ſię tylko z tego świátá do nich pokazał: Num quem diligit anima noſtra vidiſti? Coż ſię tám dźieie ná świećie? coż tám ſłycháć? czy zmiłuie ſię Bog nád námi / iáko obiecał? czy pośle nam w tym ćießkim obleżeniu żywność? czy ieſtli iuż v brzegu Betleemſkiego / Nauis inſtitoris, de longè portans panem? czy ieſtli iuż dla nas głodnych / Cibus viatorũ, verè panis Angelorum? A o tyć Ziemi świętey mowił kiedyś Dawid: Miſericordia Domini, plena eſt terra; nie inßa źiemiá záprawdę / tylko Pánná Przenáświętßa; bo żadna źiemiá / okrom tey / nie byłá záśiana in benedictionibus & miſericordiâ. Więc nie dźiw / że ſię z niey vrodźił Synaczek táki / iáka byłá Mátká / to ieſt miłośierny; á zatym nie dźiw / że dźiś mowi do Vezniow: Miſereor ſuper turbam; ponieważ też Mátká Náświętßa vrodźiwßy ſię ná świát / z tákimże właśnie vżaleniem ożywáłá ſię wßytkim / qui expectabant redemptionem Iſráël, y tákże mowiłá: Miſereor ſuper turbam, żal mi ſerdecznie ludu wßytkiego / ktory ták długo czeka Zbáwićielá ſwego. Więc Boże moy miłośierny: Ecce ego, mitte me. Owo ia doraſtam / roſkaż mi / á ia poydę / y zćiągnę Syná twego z niebá / y wßytkiemu świátu / áby eſurientes impleat bonis, dam ná poćiechę. Ten iednák dźiśieyßy ákt / y miłośierdźie Syná ſwego ś. pátrzćie L. W. iáko Mátká miłośierdźia przypomina Bráći Szkáplerzá ſwego / y iáko tenże proceder záchowuiąc / miłośierny iego áffekt / pięknie wyraża od roku do roku. Chryſtus Pan chcąc pokázáć miłośierdźie głodnemu ludowi / woła do śiebie Vczniow ſwoich: Conuocatis diſcipulis, ait illis. A Náświętßa Pánná Szkáplerſka / woła Kápellanow / Direktorow / y ſtárßych Bráći w Bráctwie. Mowi z vżaleniem przed Vczniámi Chryſtus Pan: Miſe-

Cant: 3.

Pſal: 32

Marc: 8

reor

reor super turbam. Mowi Mátká Miłośierdźia przed Stárszymi Bráctwá swego: Misereor super turbam. Názywam bez vrázy Bráćią Szkáplerską y Siostry Turba, bo iáko in turbâ, nulla distinctio sexus, ætatis, conditionis, talentorum, &c. ták w Bráctwách / ná nico respektu nie máß / tylko ná to / iż się kto tuli pod płaßcz / y Szkáplerz ś. y chce służyć w Bráctwie tym / ábo owym Náświętßey Pánnie. Trzy dni nie iádło támto pospolstwo: Marc: 8. Triduo iam sustinent me. Bráćia y Siostry Szkáplerzá ś. trzy dni głod ćierpią / czekáiąc oney Wieczerzy wielkiey / y trzy dni ostrzą áppetyt / pátrząc ná on stoł / do ktorego Chrystus Pan Wybráne swe posádziwßy / præcingens se ministrabit eis. Jeden iest dźień Susceptionis ad Confraternitatem, to iest; gdy ná kogo Szkáplerz kłádą / á on się każe wpisywáć w Metrykę Brácką. Drugi dźień iest Conuersationis in Confraternitate, gdy w Bráctwie żyiąc / záżywa Odpustow / y Łask nádánych Bráctwu od Stolice Apostolskiey. Trzeci dźień iest Mortis, gdy go Bráćia wyprawuią ná on świát / á Xiądz do niego mowi: Accipe Frater viaticum corporis Domini Iesu Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, & perducat in vitam æternam. Ex Ritual. Rom. Przy tym dźiśieyßym ákcie ná pußczy / máią Vczniowie Páńscy śiedmioro chlebá / ná odżywienie ludu głodnego. Máią ná tey świátá tęż pustyni Direktorowie Bráctwá Szkáplerzá ś. śiedm Cnot przećiwnych śiedmi grzechom głownym / ktorych przy Sobotnim nabożeństwie / y ná innych schadzkách / Bráći y Siostr náuczáią / to iest; áby byli pokornymi / poniewaz Bog y Náś: Pánná / humilibus dant gratiam suam: áby byli przećiw vbostwu ßczodrymi / poniewaz Eleemosyna extinguit peccatum: Eccl: 3. áby byli czystemi / poniewaz tácy Deum videbunt. Matth: 5. áby się z ludzkięg ßczęśćia ćießyli / poniewaz Væ illis, qui in viam Cain abierunt: Iud. Epl. áby się w postách kocháli / poniewaz Corporale ieiunium vitia comprimit, mentem eleuat, virtutem largitur, & præmia: áby byli ćierpliwemi / poniewaz in patientiâ suâ possidebunt animas suas, Lucæ 2. wedle słowá Páńskiego. Nákoniec / áby byli w służbie Bożey gorącemi / y do Náświętßey Pánny ßczerze nábożnemi / poniewaz Błogosłáwiona Pánná iest Mater orphanorum,

rum, consolatio desolatorum, via errantium, salus omnium in se sperantium, fons misericordiæ, fons salutis & gratiæ, fons consolationis & indulgentiæ; fons pietatis & lætitiæ; fons vitæ & veniæ. Mieli Vczniowie Páńscy troche rybek dla tychże głodnych ludzi: Máią Direktorowie Bráctwá Szkáplerskiego Rybe Iezusá Páná / ktorego áby Brácia y Siostry / ze wszytkiey myśli / y ze wszytkiego sercá miłowáli / z wielką pilnośćią Stárszy Szkáplerscy stáráią się vstáwnie. W tym słowku ἰχθυς, to iest / Rybá; znáyduią się initiales literæ tych imion Zbáwićielá nászego / Ἰησοῦς, Χριστὸς, Θεοῦ Ὑιὸς, σωτὴρ: Iesus, Christus, Filius Dei, Saluator. Więc tákową Rybą / á dobrze ná Krzyżu vpieczoną / Iezusem Chrystusem Synem Bożym y Zbáwićielem / karmi się często Bráctwo Szkáplerskie ná tey puszczy świátá tego. Náostátek zebráli Vczniowie Páńscy śiedm koszow okruszyn: zbieráią Direktorowie Bráctwá Szkáplerskiego śiedm vczynkow miłośiernych; ktore Brácia y Siostry z miłośći ku Pánnie Przenaśw. rożnym ná świećie ludźiom czynią / gdy karmią głodnych / nápawáią vprágnionych / Pielgrzymom służą / vmárłych do grobu prowádzą / chorych náwiedzáią / nágich odziewáią / więźniow z więźienia wykupuią / á to wszytko czynią / áby iáko nawięcey ludźi mogli záćiągnąć do służby Pánny Przenaśw. ktora nieumie nic / tylko misereri semper, & parcere. Oko ludzkie názywa *Langius* Ianitorem cordis, & indicem animi, odźwiernym sercá / y rączką pokázuiącą wnętrzne áffekty. Bo zá otworzeniem izby / wszytko widźieć w izbie / rączká też ná Zegárze pokáże / rychłoli y wiele rázy młotek we dzwon vderzy. Wszytkie wnętrzne áffekty násze ten odźwierny serdeczny wyiáwia / náwet y myśli często ten index animi świátu pokázuie. Nawięcey iednák pokázuie Miłośierdźie / Gniew / y Smętek. Z oká Przenaświęt: Pánny / áni gniew / áni smętek / ále sámo tylko miłośierdźie pátrzy. Nescit irasci peccatori misericors Virgo, nescit venienti ad se tristem ostendere vultum, sed miseretur statim omnium, qui inuocant se, mowi Doktor Kośćielny: Miłośierna Pánná Márya / nieumie kwáśney twarzy vtrapionemu do śiebie przychodzącemu pokázáć / ále się nád káżdym zaraz vżáli / y zmiłuie / ktokolwiek

In fascic. variar: Orat. p. 214

Tit. Oculus.

wiek iey w żalu y nieszczęściu swym zawoła. Miał oczy takie Augustyn ś. vt qui eos acriùs intuerentur, velut ad solis fulgorem vultum demittere cogebantur. Miała takie oczy Przenaświ: Panna / bo ktory grzesznik na nie patrzał / wstydać sie musiał grzechow swoich / że kiedy miłosiernego Jezusa obraził / y Matke miłosierdzia zastraszował. Bym pytał grzesznikow / co bywaią w Częstochowie / w Sokalu / y w Krakowie na Piasku / wyználiby to / że ilekroć na te cudowne Obrazy patrzaią / tyle kroć grzeszne oczy swe do ziemie zniżaią / szczęśliwym zdieci żalem / że Bogá dobrego obrazili / á Matke Miłosierdzia rospustą swoią zásmucili. Jeszcze miał oczy takie Pompeius, vt omnes, qui illum intuebantur, amare debebant. Quando verò aliquem alloquebatur, aculeos amoris sui in animis hominum infigebat, mowi Plutarchus. Miała Panna Przenaś. takie oczy / z ktorych ku grzesznym ludziom wypadały mille amoris ignes, mille flammæ charitatis, dla tegoż ktokolwiek kiedy choć y w Obrazie na nie patrzał / musiał ią rad nie rad z dusze miłowáć / y prosić iey z Thomaszem ś. O Domina præstantissima, dignisima, mitissima, castisima, benignisima, felicisima, pulcherrima, misericordisima Virgo Maria, ne derelinquas me in hora mortis meæ. Musiał każdy nabożny z Augustynem ś. do niey z pokorą mowić: O beata Maria, quis tibi dignè valeat iura gratiarum ac laudum præconia rependere, quæ singulari tuo assensu, mundo succurristi perdito? Quas tibi laudes fragilitas humani generis persoluet, quæ solo tuo Commercio, recuperandi cæli aditum inuenit? Musiał iey grzeszny świát z Ephremem ś. przyznawáć / że oná była záwsze Immaculata, impolluta, incorrupta, pudica Virgo, Dei Sponsa, Domina nostra, vnica spes desperatorum, oppressorum subsidium, & omnium Christianorum profugium. Nákoniec / miał oczy takie Tiberius, że w nayćiemnieysza noc / bez inszego świátłá / wszytko w każdym kącie dobrze widział / y rozeznał. Miała takie oczy Przenaświ: Panna / bo ludzkie nieszczęścia / frasunki y vtrapienia widziała / y w naćiemnieyszym wiezieniu. Wsadzono na gardło iednego / w tumulcie pewnym porwánego in recenti crimine; zdesperował

Lib: Confess. 7. c. 4.

In Pomp.

In Orat.

Ficin. in Platone.

Sauroul.

wał

wał záraz o żyćiu swoim / áli mu stánie w oczách o pułnocy Błogosłáwiona Pánná. Porwie się więźień / y z przestráchu rzecze: Ktoś ty? y owßem rzecze Pánná: Ktoś ty? ktoryś vtráćił o mnie nádźieię / ábym ćię ztąd / iáko sługę mego / nie miáłá wybáwić? Poznał więźień Dobrodźieykę swoię / y krzyknął: Vita, dulcedo, & spes mea salue; á w tym kleknąwßy/począł Koronkę nábożnie mowić / y polecáć się Mátce Miłośierdźia. Áli Poseł od Vrzędu ráno z nowiną: Wychodź / boś nie winien / obiáwił P. Bog inßego winowáyce. O iák wielka litość Przenaśw: Pánny nád sługą swoim! o iák wielkie miłośierdźie nád vtrapionym! Nie opuśćiłá Mátká Miłośierdźia w tym rázie służebniká swego: descendit cum illo in foueam, & in vinculis non dereliquit Sap: 10.
eum, & mendaces ostendit, qui maculauerunt illum. Przetoż słusznie świát wßytek nábożnie wzdycháiąc / ręce swe do Pánny Naśw: podnośi/y pokornie prośi; Illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte, & Iesum benedictum, fructum ventris tui, nobis post hoc exilium ostende. Tych miłośiernych oczu Pánieńskich byłá figurá w oczách miłośiernych Corki Phárá́oná Exod: 2
Królá. Obaczyłá tá Krolewna dźiećię Żydowskie / (Moyżeß to był) pußczone ná zgubę po bystrey y głębokiey rzece / vżaliłá się żáłośnie płáczącego / kazáłá go dostáć/ dáłá go ná wychowánie/ y gdy dorosł / przysposobiłá go sobie zá syná. Właśnie tákie były oczy miłośierne Pánny Przenaś: Po tym ßalonym morzu świátá tego / pußczony ná zgubę wieczną narod ludzki; płynął / ábo ráczey in hac lacrymarum valle żáłośnie płákał. Widźiáłá to Mátká Miłośierdźia / vżaliłá się nas grzeßnych / y ábychmy nie vtonęli / co pierwey mowiłá: Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? to z wielkiego vżalenia / y z serdeczney ku nam miłośći / odpowiedźiáłá Anyołowi; Fiat mihi secundum verbum tuum; áby narod ludzki nie zginął / oto ia tobie Anyele wierzę / oto idę zá wolą Bożą. Więc sſtawßy się Mátká Bożą/ wybáwiłá nas przez naświetßego Syná swego ze złey toni / á od pewney y wieczney zguby / dáłá nas ná wychowánie Kośćiołowi ś. y Testámentem Syná swego iedynego / Mulier ecce filius Ioan: 1
tuus; wźiełá nas zá włásne syny swoie. Zácháryaßowi Prorokowi

C

tokowi czáſu iednego pokazano z niebá Candelabrum aureum
Cap: 4. totum, & lampas eius ſuper caput ipſius, & ſeptem lucernæ ſuper illud, & ſeptem infuſoria lucernis, quæ erant ſuper caput eius, & duæ oliuæ ſuper illud. Coż to zá Lichtarz táki cudowny? á Lichtarz z niebá? Oycowie śś. przez ten Lichtarz rozumieią Pánnę Naświetßą / ábo ráczey Miłośierdźie iey niebieſkie przećiw narodowi ludzkiemu. Lichtarz ná to wymyślony / áby wßyſcy świátło widźieli. Naśw: Pánná / ná to od Bogá ſtworzoná / áby wßyſcy widźieli Lumen ad reuelationem gentium Jezuſá Chryſtuſá; á ſtworzona w tákiey doſkonáłośći y świątobliwośći / nád ktorą po Chryſtuśie Pánie / ile był człowiekiem / większa iuż być nie mogłá / y być ná potym nie może. Ztąd Theologowie vczą / że Bog wßechmogący / doſkonálßey / y świętßey Mátki / Synowi ſwemu nie mogł ſtworzyć / iáko był ſtworzył
S. Thom. Pánnę Máryą Błogoſłáwioną; A dáią tego ſłußną rácyą / że Chriſto, qui ſimul Deus erat, defuiſſet hæc perfectio, Matrem potuiſſe habere perfectiorem, & ſanctiorem. Stworzona tedy w tákiey doſkonáłośći / iáko większa być iuż nie mogłá w ſtworzeniu. Dla czego / nec primam ſimilem viſa eſt, nec habere ſequentem w doſkonáłośći. Támten Lichtarz był wßytek złoty / Candelabrum aureum totum; á złoto z nátury ſwey miękkie / y ná wßytko powolne; y Naświetßa Pánná byłá złota / miękka / y ná wßytko miłośierdźie powolna. Złotą ią názywa Kośćioł ś. w Litániách: Domus aurea; ô verè aurea! in quâ corporaliter habitauit plenitudo diuinitatis, mowi Auguſtyn ś.
Lib: de Offic.
Ná tym Lichtarzu byłá Lámpá / Lampas eius. Lámpá iey włáſna / to ieſt; Syn iey naświętßy Jezus Chryſtus / ten mu tytuł
Cap: 62. dawa Izáiaß: Propter Sion non tacebo, & propter Ieruſalem non ſilebo, donec egrediatur iuſtus, vt ſplendor eius, & Saluator eius, vt lampas accendatur. Poczełá świećić tá Lámpá w ſtáienće Bethleemſkiey / dogorzáłá ná Krzyżu / á dogorzáłá ſuper caput eius, nád Głową Nas: Pánny / ktora iáko Mátká / nie mogąc záwrzeć oczu konáiącemu Synowi ſwemu / ſerdecznie boláłá / pod Krzyżem ſtánąwßy. Tá Lámpá Chryſtus / gorzáłá ſuper candelabrum; ábowiem Miſerationes eius, ſuper omnia
opera

opera eius. Wyznawa to / Vas admirabile, opus excelsi, sámá Nas: Pánná/ á wyznawa głośno / mowiąc: Fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen eius, & misericordia eius à progenie in progenies, timentibus eum. Około tego Lichtarzá było śiedm Lamp / przez ktore Lámpy / iáko sámże Anyoł tłumáczy Zácháryaszowi / znáczą się septem oculi, qui discurrūt in vniuersam terram. Cap: 4. Około Nas: Pánny są te oczy tákże. Coż to zá oczy / ktore / iáko iácy Kursorowie / biegáią po wszytkim świećie? Oczy te są Zakonnicy / z śiedmi przednieyszych Zakonow / ktorzy z miłośći wielkiey ku Nas: Pánnie / biegáią po wszytkim świećie / Imię iey ś. Márya po świećie roznosząc / Bráctwá zákłádáiąc / y do nabożeństwá ku Mátce Bożey / co raz to nowego / ludźie zápaláiąc. Tácy są Kármelići / Fundatorowie Szkáplerzá ś. tácy Dominikani/ Fundátorowie Rożáńcá ś. tácy Bernárdyni / Fundatorowie Brácтwá ś. Anny. Tácy Oycowie Jezuići / Fundatorowie Sodalitatum; tácy y inni Zakonnicy/ rożnych Konfráterniy Fundatorowie. A nie tylko Zakonnicy/ále y Prálaći z swemi Káplany Krolestwá teg/nabożeństwo Naświetszey Pánny promowuią: sám Kośćioł Pánny Máriey/ w Mieśćie Stołecznym Krákowie / niech sobie káżdy przed oczy stáwi: Kedy okrom nauroczystszey y nádawnieyszey Oktawy chwalebneg/y wesołeg Wniebowźięćia teyże P. Máriey; okrom káżdotegodniowego nabożeństwá Sobotniego/ przez odpráwawánia kazania / y śpiewánia Litániy z Muzyką o nieyże / ktore co rok większe y znácznieysze pomnożenie / zá czuyną y pilną promocyą J. M. X. Archypresbiterá tegoż Kośćioła Pásterzá bierze. A teraz świeżo chwalebne nabożeństwo śpiewánia Mszey świetey / przez Káplany o niepokalanym Poczećiu teyże Pánny / zá tegoż Prálatá stárániem przybyło / y dáley szerzyć się będźie. Wszyscy bowiem ći / ktorzy w oczách świátá zepsowánego / przykłádnie żyiąc / nabożnie kaząc / spowiedźi z pożytkiem dusz słucháiąc / Kśiegi vczone pisząc/około zbáwienia ludzkiego we dnie y w nocy prácuiąc; stáráią się z pilnośćią / áby Mátkę Bożą / Krolową niebá y źiemie / Beatam dicant omnes generationes; áby iey wszyscy przyznawáli / że oná iest Ancilla SS. Trinitatis, præelecta Dei

cta Dei Patris, Sponsa Spiritus S. Mater Dei, sine maculâ peccati originalis concepta, Virgo ante partum, Virgo in partu, Virgo post partum, Domina nostra, Mediatrix nostra, Aduocata nostra: że oná iest Soror Angelorum, promissio Prophetarum, Regina Patriarcharum, Magistra Euangelistarum, Doctrix Apostolorum, confortatrix Martyrum, fons & plenitudo Confessorum, decus & corona Virginum: że oná iest nákoniec asylum peccatorum, consolatrix viuorum, misericordia pereuntium, salus mortuorum; y przez nie sáme / ktokolwiekby chćiał zbáwion być / ma sie stáráć o zbáwienie swoie; poniewasz wedle Augustyná ś. iáko per Euam interitus, ták też per Mariam salus æterna venit in mundum. Jeszcze miał támten Lichtarz infusoria septem, ktorymi iáko kánałámi iákiemi płynął oley do śiedmi Lamp. Płynie z niebá grzesznemu świátu zá przyczyną Nas: Pánny wszelka łáská Boża / y błogosłáwieństwo iego ś. ábowiem przeznie / według Bernatá ś. accessum habemus ad Filium: y oná sámá / iáko Augustyn ś. mowi: Nostrorum est expectatio præmiorum. Nákoniec / miał ten Lichtarz ná sobie rysowáne dwie Oliwie / Symbola misericordiæ proclamata; Miáłá y Nas: Pánná dwie tákże Oliwie / Symbola misericordiæ, to iest; vmálowáne krwią Pánieńską dwie Náturze w Synaczku swoim / Boską y człowieczą; á miáłá / nie ták podobno symbola misericordiæ, iáko szczerą istotę Boskiego y ludzkiego miłośierdźia ku nam. Więc iey znowu pokornie prośmy: O Mátko Miłośierdźia / illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte, & Iesum benedictum, fructum ventris tui, nobis post hoc exilium ostende. V Persow był dwoiáki vrząd / ieden zwano Oculi Regis, drugi zwano Aures Regis. Ci Krolá przestrzegáli / cokolwiek tylko słyszeli de malo impendenti Reip. á támći opowiedáli Krolowi / co widźieli miedzy pospolstwem ná oko. Wźięli / mniemam / te názwiská Persowie z Pisma ś. ktore Prorokow názywa Videntes, dla tego / iáko Sanctius pisze / quia per ipsos populus diuina mysteria videbat, & Deum ipsum cognoscebat. Od Persow wźięli rożni rożnych pism Pisárze te názwiská / gdy w pismách swoich názwáli Prálatow / Doktorow /

Herodot.

3. in 4. Cantic.

Dźieka-

Dziekanow / Oculi os Episcopi: náźwáli Senatorow / á miánowićie Márßałkow y Kánclerzow / Oculos Regum: náźwáli Spiegierzow / ktorych Hetmáni posyłáią dla ięzyká miedzy nieprzyiacioły / Oculos Ducis. A ták w rzeczy iest. Bo przez tych pomienionych Vrzędnikow / y Biskupi ná swe Diœcezany / y Krolowie ná obyczáie swych poddánych / y Hetmáni ná Práktyki roźnych nieprzyiaciol pátrzáią. Tych przykłádem / ia też dźiś názwe wßytkich ktorzy Bráctwámi záwiáduią / y miłe nabożeństwo ku Pánnie Naś: pieknie prowádzą / Oculi Mariæ: Názwe Káznodźieiow / ktorzy ná Kazániách cultum B. Mariæ promouent, Linguæ Mariæ: Názwe Spowiedniki / ktorzy Bráci / y innych grzeßnych spowiedźi słucháią / Aures Mariæ: Názwe tych co dla imienia Pánny Naś: częste iáłmużny dáią / Manus Mariæ: á Mátke sáme Miłośierdźia Błogosłáwioną Pánnę iáko názwe: Oculi IESV. Abowiem przez nie P. Iezus ná ten świát pátrzy / przez nie wßytkie potrzeby náße widźi; przez nie grzeßnikom miłośierdźie swe pokázuie. Názwe Pánnę Naś: Aures IESV; bo przez nie P. Iezus wßytkie wołánia / y modlitwy náße słyßy. Názwe Pánnę Błogosłáwioną Lingua IESV, bo przez nię P. Iezus do káżdego pokutuiącego mowi: Remittuntur tibi peccata multa, quia Mátkę moie vkocháną dilexisti multum. Wiemy / że miłośierne oczy przywiodły P. Iezusá do tego / że dźiś vbolał ná sercu / widząc one cztery Tyśiące ludu / słucháiącego przez trzy dni Kazánia swego / y rzekł: Misereor super turbam; ále dla czego to rzekł: dla tey sámey / iáko sámże dokłáda / przyczyny; quia non habent quod manducent. Pátrząc Przenaśw: Pánná ná wßytkie nabożne sługi swe / ále miánowićie ná Bráćią y Siostry Szkáplerzá ś. często tákże mowi: Misereor super turbam. A czemu: dla tey tákże przyczyny / quia non habent, quod manducent. Dwoiáki pospolićie bywa głod miedzy tymi / ktorzy Naś: Pánnie rádźi służą: Ieden głod iest / Fames animæ; drugi / Fames corporis. Głod dußny ten iest / kiedy dußá nie ma sie czym pośilić / nie ma chlebá łáski Bożey / y poćiech żadnych niebieskich. Siedźi drugi w Kośćiele / á śiedźi iáko kámień twárdy / nie może westchnąć zá grzechy / náwet y Paćierzá / chybá z wiel-

Luc: 7.

Marc: 8.

ką ćiężkośćią / zmowić dobrze y nabożnie nie może: Długa mu śie widźi Mszą ś. vprzykrzone y nie do smáku Kazánie; niewdźięczna choć y z Kápelle Krolewskiey Muzyká / klęczy ábo śiedźi iák ná igłách. Głod to wielki / á głod duszny / głod niebespieczny! Tákowy głod Przenas: Pánná od sługi swego odpędza. Słuchay
Homil: 2. człowiecze / mowi Bernat ś. ábyś wiedźał do kogo śię vdáć po
sup. Missus. chleb / y po strawne niebieskie / gdyć przyćiśnie głod duszny ták / że nie będźiesz mogł mieć y namnieyszey chlebá odrobiny / ktora spada z stołu niebieskiego / otoż masz Spiżárnią dostátnią / y nie przebráną: Voca Mariam; Wołay o ten chleb do Máriey; Cogita Mariam, non recedat de corde tuo, neq; de ore tuo, quàm diu illa tenebit te, non concides; iák długo ábowiem oná będźie mieć stáránie swe o tobie / nie zdechniesz: quàm diu defendet te, non formides; iák długo będźie ćię tym chlebem karmiłá / mocnym y dużym będźiesz/y choćby też wszytko piekło ná ćię powstáło / á przekleći pśi piekielni poczęli ćię obráćáć/ vśiłuiąc ten chleb ś. z ręku wydrzeć/y od tey niebieskiey Spiżárniey dáleko odegnáć/
De zonâ non formides. Też Spiżárnią vkázuie świátu Germanus Pa-
Virg. triarcha Constantinop. gdy táką do Pánny Naśw: apostrophe czyni: Nemo est saluus, nisi per Te; nemo, ô Beatissima liber a malo, nisi per Te; ô immaculata, nemini quidquam datur, nisi per Te; ô purissima, nullius gratia Dei miseretur, nisi per Te. Jákoby chćiał rzec ten Pátryárchá: Sługo nabożny Nas: Pánny / vczyniłeś śię dla sprośnych grzechow swoich niegodnym stołu Bożego / zámkniona przed tobą śpiżárnia niebieska / zdychasz od głodu ná duszy / bo nie możesz zá sprośne złośći swoie áni westchnąć / áni záplákáć. Wiedzże to ode mnie/ że z niebieskiey śpiżárnie / nie tylko dostátniego obroku / ále y namnieyszey okruszyny chlebá nie dáią nikomu / tylko przez ręce Nas: Pánny; to do niey trzebá po ten obrok prędziuchno bieżeć. Wiedz o tym káżdy / że nád żadnym grzesznikiem łáská Boża nie zmiłuie śię / tylko zá przyczyną Nas: Pánny / to iey trzebá o to pokornie prośić. Wiedz o tym / że żaden nie może być wolen od grzechu / tylko zá łáską y prośbą Nas: Pánny; to iey trzebá o to z wielkim płáczem do nog opadáć: y owszem żaden człowiek v stołu Bożego w nie-
bie

bie śiedźieć nie może / ktorego tá Pánná Błogosłáwiona nie ma w regestrze swoim ; to sie o to / nie odchodząc y piedźiá od oczu iey miłośiernych / trzebá káżdemu we dnie y w nocy z pilnośćią stáráć. Przeto nie chceszli zdechnąć od głodu duchownego / Voca Mariam ; Wołay z duße na tę Száfárkę niebieską / ábyć ten obrok ś. dáłá / y mow głośno do niey cum *Petro Damiani*: Data est tibi, o Pánno Przenaś : potestas in cælo, & in terrâ ; & nihil est apud Te impossibile, quæ potes desperatis cælum aperire. O iedyna po Bogu Dobrodźieyko moiá / nie tylko możesz mi łáskę vprośić / ábym z grzechu powstał / y zań pokutował / ále też / lubobym nieszczesny o zbáwieniu moim iuż zdesperował / możesz mi ziednáć miłośierdźie Boże / możesz mi przeiednáć Syná swego ; możesz / z sercá mego zátwárdźiáłego przeklętą wypędźiwszy desperácyą / niebo mi otworzyć. Wiem / że mnie nie záwiedźie Bernat ś. iáko śiebie nigdy nie záwodźił / gdy mowił : Non possum perire, præ pietate Mariæ ; Wiec Sancta Maria Mater Dei, ora pro me peccatore, nunc, & in horâ mortis meæ. Drugi głod iest / Fames corporis, kiedy dla táiemnych w niebie przyczyn / ci co Naświętszey Pánnie służą / dorobić sie pod czás chlebá nie mogą / y zostáią / nie dla zbytkow iákich / ále z woley Naywyższego / humiliati à fortunâ, podupádłemi bárzo ná wszytkich rzeczách doczesnych. A tákowy głod ćielesny odpędza Nas : Pánná od sług swoich / gdy im wszelkich rzeczy doczesnych obfićie dodawa. Nie wspominam tu Przykłádow / ktorych in Speculo Exemplorum pełno / do vtwierdzenia tey mowy moiey służących / to tylko mowię krotko : Cokolwiek ma kto szczęśćia w zarobkách / w hándlách / w przemysłách / w gospodárstwie / y we wszytkich rzeczách doczesnych ; cokolwiek ma kto godnośći / tytułow / powagi / reputácyey / y innych świátá tego honorow ; cokolwiek ma kto rozumu / dowćipu / wymowy / náuki / y innych potrzebnych Kośćiołowi y Oyczyznie tálentow / wszytko to ma zá przyczyną Naświętszey Pánny od Bogá Tworce swego / qui totum nos habere voluit per Mariam ! Chcesz wiedźieć co to zá Totum ? Totũ, quod est optimum, totum fortunæ optimæ, totum gratiæ diuinæ, totum sanitatis, & vitæ æternæ. *Renatus Burdigalensis*, ná pewną Bernar.

ná pewną potrzebe Rzeczyposp. posłał Krolowi 300. konnych
pod Chorągwią / ktora tákie málowánie miáłá: Byłá ná oney
Chorągwi człowiecza Głowá z otwártą gębą / á przed nią bochen
chlebá / z tákim napisem: His te iuuabo. Cztery tu rzeczy wi-
dze; Głowe człowieczą / w ktorey rozum mieszka: Gebe / w kto-
rey sie mowá formuie: Bochen chlebá / ktory głod odpędza / wi-
dze y słowá: His te iuuabo. Domyślam sie / co chciał ten Se-
nator Páryski dáć znáć tákim málowániem. Chciał dáć znáć /
że posyłáiąc Zolnierze / posyłał ie z otwártą gębą / nie ná cudze
bochenki / báránu / y kwoki; ále z chlebem swoim włásnym / nie-
chcąc áby cudze Wioski Weżykiem ábo Rákiem náwiedzáli / áby
wydzieráli / áby vbogą czerń / y pospolstwo hániebnie bili / y płácz
ludzki zá sobą do Obozu prowádzili; ále áby sie kontentowáli
żołdem y chlebem swoim; To otwárta Gębá / przed ktorą był po-
łożony chleb / znáczyłá. Dał znowu znáć ten Senator / że posy-
łał nie dzieciuchy głupie / nie z szkoły żaki / nie otyłe / y wielkie chło-
py / z máłym sercem / nie domatory; ále służáłe / y w rzemieśle
Rycerskim náuczone Zolnierze; to Głowá znáczyłá / ktora pod
Chorągwią w Regestrze będąc / powinná wiedzieć / co káżdy Syn
Koronny powinien Oyczyznie; powinná rozumieć Artykuły
Woyskowe / powinná vmieć / iáko znośić nieprzyiaćielá / iáko
zwyćięstwá záżywáć / y iáko sie pod czás pokoiu ná stánowiskách
záchowywáć. Dał ieszcze znáć ten Senator / że posyłał do Obo-
zu / nie báby swarliwe / nie ludźie o dźiełách y expedicyách swoich /
ná ktorych y nie byli / pletliwie gadáiące; y rány / nie tám / gdźie
sie poczćiwemu y dobremu Káwálerowi godźi / ále w Kárczmie
od Szewcow y chłopstwá nábyte / pokázuiące: ále posyłał Męże
dobre / nie wiele mowiące / ále sie bárzo dobrze biiące: To Gębá
otwárta / y do okrzyku mężnego ná nieprzyiaćielá ochotnie goto-
wa / znáczyłá. Dał y to znáć ten Senator / że posłał nie delikaty /
nie pieszczochy / nie wykwintarze / co owo grubym chłopom káżą
sie stáráć o sáłaty / o limonie / o rożenki / o száfrány / o kurczątká /
o dobre gorzałki / o piwá szmelcowáne / o winá przednie / ɀc. to
bochen chlebá / y prosty Suchár znáczył. Nákoniec dał znáć ten
Senator tákowym málowániem / że nie tylko tą rázą / ále y drugi
raz / y

ráz / y trzeći / y pokiby ieno trzebá / gotow był ná vsługę Rzeczyposp. postáć wszelki rátunek miley Oyczyznie / y Pánu swemu: to znáczyły słowá His te iuuabo; iákoby chćiał rzec: Krolu Pánie moy / nie Powiátowym groszem / nie zbieráną z płáczem ludzkim monetą / nie Xiężym chlebem / ále swoim włásnym / moią kopą / memi ludźmi / moią głową / ięzykiem / chlebem / substáncyą: náwet przyidźieli ná to / własną krwią y zdrowiem dopomogę. His te iuuabo! Obrácam to wszytko do rzeczy moiey / y kończę. Przenaświętsza Pánná / słudze swemu nabożnemu / ále potrzebnemu bárzo / y vbogiemu / tákową dawá / iáko Mátká Miłośierdźia / pomoc. Naprzod / posyła iuż nie trzy stá człowieká słudze swemu nabożnemu ná rátunek / ále ile tylko ludźi trzebá / kiedy wnętrznym nátchnieniem sporządza ludźi bogátych á pobożnych; ktorym sercá zápala / do czynienia iáłmużn vbogiemu Bráctwu / kiedy wiedźie mądrych y dostátnich Pánow / áby vbogim z Bráctwá wszędy pomocą byli / áby im rádźili / áby ich z mieszká / y z gumná rátowáli y zákłádáli. Posyła Naświętsza Pánná Chorągiew z głową / gdy nabożnego sługę swęg vczy rozumu / y sposobow / iáko się sam ma rátowáć; szukáiąc naprzod Krolestwá Bożego / vspráwiedliwienia y cnoty. Posyła z gębą otwártą / gdy go wiedźie do nabożeństwá / y do pokorney modlitwy; áby w potrzebie y vtrapieniu swoim pátrzał w niebo / y z wielką vfnośćią mowił: Oculi omnium in te sperant Domine, & tu das illis escam in tempore opportuno, aperis tu manum tuam, & imples omne animal benedictione. Ná ostátek posyła Chorągiew z chlebem / gdy vpádłych prowádźi do spowiedźi / á po tym do chlebá Anyelskiego / mowiąc do káżdego sługi swego: His te iuuabo. Sługo moy wierny / bądź státeczny w nabożeństwie twoim / ktoreś záczął / wpisawszy się w Bráctwo moie Szkáplerskie; Pełni Bráckie vstáwy / dáway z śiebie przykład dobry / miłuy szczyrze Bogá y bliźniego swego; nie wstydź się Szkáplerzá mego / á obiecuięć / że vznász miłość moię po wszytkie dni żyćia swego; ále nabárźiey vznász rátunek moy przy śmierći. His te iuuabo. Naprzod o duszy twoiey będę rádźiłá / iáko Głowá: do Syná mego / ábyć grzechy odpuśćił / będę się gorąco y mocno

D przyczy-

przyczyniáłá / iáko Vstá: gdy bedźiesz chorował / wyślę do ciebie Bráćią z chlebem Anyelskim: gdy bedźiesz kona' de cie od Szátánow przeklętych broniłá / y okrywáłá iáko Chorągiew: á gdy iuż iuż vmieráć bedźiesz / nie odstąpię ćie / y w on ostátni moment bedę przy tobie; y ábyś ieszcze vznał większe miłośierdźie moie nád sobą / gdy vmrzesz / á z dekretu spráwiedliwego poydźiesz do Czyscá / w pierwszą záraz Sobotę / duszę twoie z támtąd wyprowádzę do niebá. His te iuuabo. Vczyń ták / vczyń ô clemens, ô pia, ô dulcis Virgo MARIA, Amen.

NABOZENSTWA SZKAPLERSKIEGO Dokończenie.

Abo

Te Mariam laudamus, &c.

TE Mariam laudamus: te Matrem Dei profitemur.
Te æterni Patris Filiam, & Sponsam, omnis terra veneratur.
Tibi omnes Angeli, & Archangeli; tibi Throni, & Principatus fideliter deseruiunt.
Tibi omnes cæli Potestates, tibi omnes Virtutes, & vniuersæ Dominationes obediunt.
Tibi Cherubim, & Seraphim exultantes, venerabundi asśistunt.
Tibi omnis creatura Angelica, inceſſabili voce proclamat:
Sancta, Sancta, Sancta Maria Dei Genitrix, Mater simul, & Virgo.
Pleni sunt cæli, & terra, Maiestatis gloriæ Filij tui Christi.
Te gloriosus Apostolorum Chorus, Redẽptoris sui Matrem collaudat.
Te purpuratus Martyrum cætus, Christi Genitricem glorificat.
Te candidatus Confeſſorum exercitus, Trinitatis Templum appellat.
Te amabilis Sanctarum Virginum corona, Castitatis exemplum deprædicat.
Te tota cælestis Curia, Reginam suam deuotisśimè honorat.

Tu per

catus
Matrem Diuinæ Maiestatis.
Venerandam te quiuis dicit, Regis cœlestis Parentem.
Sanctam quoque, & misericordem mundi Patronam.
Tu Angelorum Domina, tu cælestis Paradysi sanctæ deliciæ.
Tu pax, gaudium, consolatio, & salus omnium.
Tu præclarissimum cælestis Hierarchiæ ornamentum.
Tu Regina supernorum Ciuium, porta cælorum, & scala, ascensusque omnium.
Tu clauis Regni cælestis, & gloriæ.
Tu thalamus Christi, tu fons pietatis, gratiæ, & consolationis.
Tu vena misericordiæ, Cor mundi, Sponsa, & Mater Creatoris tui.
Tu consecratum Regis palatium, in quo humanitas Christo desponsata est.
Tu cælum nouum & splendidum, tu Solis gloriæ cæleste tabernaculũ.
Tu æuiternum Sacrarium Spiritus S. & inuestigabile Dei oraculum.
Tu magnificum diuinæ sapientiæ, & misericordiæ templum.
Tu trinæ vnitatis, & vnius Trinitatis nobile triclinium.
Tu lætitiæ organum, per quod delicti nostri condemnatio expiata est.
Tu sanctum Dei fermentum, quo tota generis humani Massa conspersa est.
Tu vrna aurea, continens nobis Manna cæleste.
Tu mediatrix Dei, & hominum; amor mortalium, cælestium lætitia.
Tu Diuina cum hominibus reconciliatio, & progenitoris Adam resurrectio.
Tu agonothetrix pugnantium, aduocata pauperum, murus, & refugium peccatorum.
Tu Sanctorum Domus munerum, terror Dæmonum, superborum triumphus.
Tu mundi Domina, tu cæli Regina, tu post Deum vnica & sola spes nostra.
Tu salus te inuocantium, portus naufragantium, miserorum solatium, pereuntium refugium.
Tu Mater omnium Beatorum, tu cum Deo, omnium supernorum Ciuium solatium.
Tu Dux verè pœnitentium, via errantium, manus periclitantium.
Tu veritas Prophetarum, præconium, & lingua Apostolorum.

Tu ad liberandum exulem hominem, Filium Dei viui suscepisti in vterum.

Per te expugnato serpente antiquo, sunt aperta fidelibus Regna cælorum.

Tu cum Filio tuo sancto sedes ad dexteram Patris.

Tu supplex pro nobis ora IESVM Christum tuum, quem ad iudicandum omnes scimus esse venturum.

Te ergo quæsumus, nobis tuis famulis subueni, qui pretioso sanguine Filij tui redempti sumus.

Aeternâ fac, ô Virgo, nos, cum Sanctis omnibus in gloriâ munerari.

Saluum fac populum tuum Domina, vt simus tecum hæredes cæli.

Et rege nos, & custodi nos in hac vitâ.

Per singulos dies salutare debemus te.

Et laudare te vbique mente, voce, & opere.

Dignare, ô dulcis MARIA, nunc, & semper, sine peccato nos custodire.

Miserere nostri, ô Virgo, miserere nostri.

Fiat misericordia tua magna super nos, quia in te miseri confidimus omnes.

In te dulcis MARIA speramus, nos agnosce, & ama in æternum.

AMEN, AMEN, AMEN.